

9. Suseåns dalgång

Naturvärde: ZBLKGF

Klass: 1

Ekokarta-löpnr: 5210-04

Areal: 1 306 ha

Socken: Skrea, Eftra, Asige, Slöinge

Omfattning

Området omfattar Suseåns dalgång och når från kusten ca 40 km i östlig riktning inåt land. Suseån med biflöden sträcker sig in i Halmstads kommun. Området överensstämmer i stort med riksintresset för naturvård, med undantag av smärre utvidgningar för framförallt värdefulla skogsområden och hagmarker.

Nuvarande status

Naturreservat: Suseån och Suseån-Hult.

Natura 2000: Suseån-Hult (pSCI) och Hovgårdsån (pSCI).

I stort sett hela Suseån är klassat som riksintresse för naturvård Slissån-Suseån NN16 och del av området ingår i riksintresse för friluftsliv Skreastrand-Tylösand FN10 samt riksintressena för kulturminnesvården Ätradalen KN 19 och Vastaddalen KN 22.

Bedömning

Suseån med biflöden är ett unikt exempel på en meandrande å som omges av erosionsbranter och översvämningsmarker. Det finns höga såväl geovetenskapliga som botaniska och zoologiska värden. Många representativa naturbetesmarker, ädellövskogar, strandskogar med klibbal, sötvattenstrandängar och hagmarker kantar Suseån. Suseåns dalgång utgör ett synnerligen naturskönt inslag i landskapsbilden och här finns goda möjligheter till rekreation och friluftsliv.

Suseån och dess tillflöden meandrar fram i landskapet. Hela området ligger under högsta kustlinjen och jordarterna längs ån består av lera, sand och mo. Berggrunden längs Suseån utgörs av röd, rödgrå till gråg nejs och på några ställen är bergarten mer basisk med inslag av grönsten (amfibolit). Suseån får sitt tillflöde från vattendrag som når den halländska kustslätten via sprickdalar i sydsvenska höglandet. Norr ifrån kommer Mostorpsån och Hovgårdsån och från söder rinner Slissån. Dessa båda grenar rinner samman mellan Slöinge och Getinge och bildar Suseån.

Fiskvägar har byggts med stadsbidrag vid Boberg, Berte och Mostorp. Kalkningsprojekt pågår för Hovgårdsån och Mostorpsån samt Slissån i Halmstads kommun. De mest värdefulla lekbottnarna för lax och öring finns mellan Veka och Hallarna, mellan naturreservatet Suseån-Hult och Säms mölla och i Hovgårdsån. I området finns även flodpärlmussla och flodkräfta.

Förutsättningarna för fiske och friluftsliv är goda på många ställen i Suseåns dalgång.

Särskilt värdefulla delområden

Nedan beskrivs de mest värdefulla delområdena i dalgången, utöver själva vattendraget:

A. Vekahallarna-Dala (65,4 ha)

En naturskön del av dalgången där ån kantas av frodiga strandskogar av al, ek, fågelbär mm och en rik flora med ormbär, gullpudra, strutbräken, lundelm, vildris och blomvass. På klibbal växer den rödlistade örlaven. Fågellivet är rikt och man kan få se bland annat strömstare, forsärla och kungsfiskare.

Här finns goda lekbottnar för lax och öring och här finns en artrik bottenfauna med bäcksländor, dagsländor, vattenfis och stor klobagge. Området har även ett stort värde för friluftslivet.

Vid Dala finns en bergshöjd med äldre, delvis naturskogsartad, tallskog med inslag av björk

och ek samt en del död ved i form av torrakor och lågor. På höjderna är marken mager och skogen gles med många äldre tallar. Tallarna är med all sannolikhet av ursprunglig halländsk härkomst till skillnad från kusttrakterna i övrig där nästan all tall härrör från införda tallar planterade under de senaste 150 åren. Längst i öster mot jordbruksmarken finns en lång och imponerande hög sanddyn bevuxen med blandskog av tall, gran, ek och björk

B. Eftra (21,8 ha)

I slutningen mot Suseån vid Eftra finns vackra, betade hagmarker med ek och björk samt en del enbuskar i öppnare partier. Hagmarkerna är mycket natursköna men floran är relativt artfattig med arter som kruståtel, stagg och liten blåklocka.

Norr om beteshagarna finns en alblandskog med en hel del död ved i form av lågor och närmast ån finns en fin alsumpskog med små pölar med stillastående vatten. Floran är rik med skärmstarr, bäckbräsma och kärrfibbla. Fågellivet är rikt och arter som ses regelbundet är forsärla, kungsfiskare, strömstare och mindre hackspett.

C. Suseåns naturreservat (39,7 ha)

Suseåns naturreservat ligger utmed åns norra gren, som ibland kallas Mostorpsån. Området är mjukt kuperat med uppstickande bergknallar som delvis är bevuxna med ekskogar. Längs ån finns alsumpskogar, öppna betesmarker och erosionsbranter. I strandskogarna på norra sidan av ån finns en rik förekomst av den rödlistade örlaven.

På betade strandängar och hagmarker finns hävdgynnade arter som hirsstarr, knägräs, ljung, slättergubbe, stagg och ängsvädd. Fågellivet är rikt och åsträckan söder om landsvägsbron är lek- och uppväxtplats för lax och öring.

D. Suseån-Hult (13,3 ha)

Området är avsatt som naturreservat för att bevara ekhagmarkerna och den öppna betesmarken invid Suseån, som här har en fint meandrande och bitvis forsande sträcka med reproduktion av lax och öring och en rik

bottenfauna. I strandskogen utmed ån finns en del grova alsocklar och bitvis en rik flora med storrams, gullpudra, skärmstarr och desmeknopp och utmed ån växer den praktfulla ormbunken safsa. Här finns även en del död ved och hålträd.

Vid en bergbrant invid ån växer gamla krattiga, bukettväxande ekar med bland annat de rödlistade lavarna blek kraterlav och mussellav. Här finns också en rik markvegetation med hävdgynnade arter som backtimjan, slättergubbe, tjärblomster, smörboll och grönvit nattviol.

E. Haga (27,7 ha)

Vid Haga finns ett naturskönt, mjukt böljande landskap med betade strandängar, strandskogar och sumpskogar med klibbal samt ädellövskogar med ek, bok och asp. Ån flyter stilla genom landskapet med undantag av några mindre forssträckor. Betade strandängar av det här slaget är idag en stor bristvara. I skogarna finns bitvis en hel del död ved och på äldre ädellövträd finns en rik moss- och lavflora med bland annat fällmossa, guldlockmossa, stor knopplav och mussellav. I markerna finns talrika odlingsrösen, stenvägar och andra kulturspår.

F. Hovgårdsån – Munkhättan (32,1 ha)

Hovgårdsån är ett fint litet biflöde till Suseån med en rik förekomst av den rödlistade flodpärlmusslan, bestånd av stationär öring och en artrik bottenfauna. Ett problem är att det numera inte sker någon föryngring av flodpärlmussla, som kan bli mycket gammal, i ån eller på något annat ställe i länet. Laxen når inte dessa lekbottnar eftersom den inte klarar att ta sig förbi Sämbs mölla.

På berget Munkhättan invid ån finns gammal ekskog med en rik flora av trädlevande mossor, svampar och lavar. Här finns bland annat de rödlistade arterna skrovellav, grynig lundlav, stor knopplav, ekskinn och korallticka.

Norr om Munkhättan, invid Hovgårdsåns västra strand, finns en fin, öppen naturbetesmark med hävdgynnade arter som

slättergubbe, gråfibbla, liten blåklocka, stagg, svartkämpar och ljung.

Referenser

Erlandsson, J. 2000. Områden av riksintresse för Naturvård i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande 2001:20.

Falkenbergs kommun 1991. Bygd att vårda. Program för kulturmiljövård.

Fritz, Ö. 1996. Inventering av skogliga nyckelbiotoper inom naturskyddade områden i Hallands län 1995. Länsstyrelsens meddelande 1996:10.

Fritz, Ö. 1996. Ytvattenvårdsprogram för Hallands län 1996. Länsstyrelsens meddelande 1996:13.

Fritz, Ö. 1997. Skyddsvärd bottenfauna i rinnande vatten. Underlag till regional miljöövervakning i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande 1997:2.

Forslund, M. och Rundlöf, S. 1984. Våtmarker i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande 1985:1.

Hernborg, K, Skånes, H. och Lindfeldt, K. 1989. Ångs- och hagmarker i Falkenbergs kommun. Länsstyrelsens meddelande 1989:11

Larsson, K. 1988. Översiktlig naturinventering av Ätråns och Högvadsåns dalgångar i Falkenbergs kommun. Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen 1988. Områden av riksintresse. Kulturminnes vård. Länsstyrelsens meddelande 1988:17.

Länsstyrelsen 1988: Områden av riksintresse. Friluftsliv. Länsstyrelsens meddelande 1988:18.

Länsstyrelsen 2002: Natura 2000 Regeringsgodkända områden i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande 2002:1.

Länsstyrelsens artdatabas, opublicerad.

Länsstyrelsens beslut 1992-04-24 om bildandet av naturreservatet Suseån-Hult.

Länsstyrelsens beslut 1991-04-26 om bildandet av Suseåns naturreservat.

Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotops inventering 1993-1996, opublicerad.

Strömmande vatten i Suseån

Foto: Leif Klinteroth